

การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์”
Communicating the Identity of Rajabhat Rajanagarindra University
Through the Creation of Thai Dance Costumes for the Performances
“Chui Chai Rajanagarindra”

พีรณัฐ ทรงเกตุกุล^{1*}, รติยา สุทธิธรรม² และ วิระสิทธิ์ สุขสมชิต³
Peeranat Songketkun^{1*}, Ratiya Suthitham² and Virasit Sugsomchit³

^{1,2,3}กลุ่มวิชาพื้นฐาน (นาฏศิลป์ศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

^{1,2,3}Department of Dance Education, Faculties of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: Peeranat.son@rru.ac.th

Received: February 16, 2026.; Revised: May 20, 2026.; Accepted: June 9, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ 2) สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ และ 3) ศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ สะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ใน 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ สะท้อนความเป็นมาของมหาวิทยาลัยตั้งแต่การก่อตั้ง การพัฒนา และพระมหากษัตริย์คุณที่ได้รับพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” 2) มิติทางสังคมและวัฒนธรรม แสดงถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพัฒนาท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของจังหวัดฉะเชิงเทรา 3) มิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร สื่อถึงความภาคภูมิใจ ความผูกพัน และอุดมการณ์ของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย ผ่านถ้อยคำเชิงสัญลักษณ์ในบทร้องและท่วงทำนองเพลงไทยเดิม ผลการสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์” พบว่าเครื่องแต่งกายที่ได้รับการพัฒนาเป็นชุดแสดงจริงสามารถนำองค์ประกอบทางศิลปวัฒนธรรมมาผสมผสานกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านสี รูปแบบ ลวดลาย และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยควบคู่กับการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร มีความงดงามตามหลักนาฏศิลป์ไทย สามารถใช้ในการแสดงต้อนรับแขก งานพิธีการ และกิจกรรมสำคัญของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษา

ประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชนครินทร์” พบว่าผลการประเมินจำนวน 9 รายการ จากทั้งหมด 12 รายการ ได้แก่ ดอกไม้ทัดหูและอุบล ลวดลายสไบ สีของสไบ ลวดลายของผ้าถุง สีของผ้าถุง เครื่องประดับต่าง ๆ ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสม สามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 75 และมีจำนวน 3 รายการ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25 ได้แก่ เครื่องประดับศีรษะ ลวดลายของกรองคอ และสีของกรองคอ สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง ฉุยฉายราชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ฉุยฉายราชนครินทร์, การสื่อสารอัตลักษณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง, นาฏศิลป์ไทย

ABSTRACT

The research entitled the Communicating the Identity of Rajabhat Rajanagarindra University Through the Creation of Thai Dance Costumes for the Performances “Chui Chai Rajanagarindra” aimed to: 1) Investigate the institutional identity of Rajabhat Rajanagarindra University as reflected in the lyrics of Chui Chai Rajanagarindra; 2) Create costume designs for the Thai dance performance entitled Chui Chai Rajanagarindra; and 3) Examine the effectiveness of costume design in communicating the university’s identity through Thai dance performance. The findings revealed that the song Chui Chai Rajanagarindra conveyed the university’s identity across three dimensions: 1) The historical and prestigious dimension, which conveys the university’s origins, development, and the royal benevolence through the bestowal of the name “Rajanagarindra”; 2) The socio-cultural dimension, which represents the role of Rajabhat universities in local development, cultural preservation, and serving as an academic center of Chachoengsao Province; and 3) The organizational image and spirit dimension, which expresses pride, attachment, and the institutional ideology shared among university personnel and students through symbolic lyrics and traditional Thai musical melodies. The results of the creative costume design for the Thai classical dance performance Chui Chai Rajanagarindra revealed that the finalized performance costume successfully integrated cultural and artistic elements with the university’s identity through the use of colors, costume forms, decorative patterns, and symbolic motifs associated with Rajabhat Rajanagarindra University. The design was developed under the concept of preserving Thai classical dance aesthetics while simultaneously communicating the university’s institutional image. The costumes demonstrated elegance in accordance with the principles of Thai classical dance and were suitable for welcoming ceremonies, formal occasions, and important university events. The evaluation of the effectiveness of communicating the identity of Rajabhat Rajanagarindra

University through the costumes of the Thai classical dance performance Chui Chai Rajanagarindra indicated that 9 out of 12 evaluation items—including floral ear ornaments and garlands, shawl patterns, shawl colors, textile patterns, textile colors, accessories, and the overall costume appearance—were rated at the “very good” level, accounting for 75 percent. Meanwhile, 3 items—namely head ornaments, collar patterns, and collar colors—were rated at the “good” level, accounting for 25 percent. These findings reflect that the costume design was highly effective in appropriately conveying the identity of Rajabhat Rajanagarindra University as represented in the song Chui Chai Rajanagarindra.

Keywords: Chui Chai Rajanagarindra, Identity Communication, Rajabhat Rajanagarindra University, Costume for Performance, Thai Dance

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่ที่มอบการศึกษาให้แก่เยาวชนและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพคืบส่งสังคมและท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน ตลอดระยะเวลา 86 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ไม่เพียงแต่มอบการศึกษาให้แก่เยาวชนและมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ คืบส่งสังคมเท่านั้น สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้สร้างประโยชน์และให้คุณค่าในทุกมิติให้แก่สังคมและท้องถิ่นเสมอมา โดยมีภารกิจหลักในการพัฒนาท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป.) การให้ความสำคัญต่อความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการแสดงทางนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์ ถือเป็นการให้ความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้ในอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีต่อสังคมและท้องถิ่น คุณค่าเหล่านี้ล้วนปรากฏอยู่ในบทร้องฉุยฉายราชนครินทร์ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยฯ และเพื่อรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ที่ทรงพระราชทานนาม “ราชนครินทร์” แก่มหาวิทยาลัยฯ

บทเพลงและการประดิษฐ์ท่ารำ “ฉุยฉายราชนครินทร์” เป็นผลงานวิจัยและผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ รติยา สุทธิธรรม อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐาน (นาฏศิลป์ศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยประพันธ์บทร้องขึ้นใหม่ มีเนื้อความกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และเพื่อรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี โดยใช้ทำนองเพลงฉุยฉายและเพลงแม่ศรี ออกท่ายด้วยเพลงเร็ว-ลา เครื่องดนตรีใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม โดยทำราฉุยฉายได้ถูกประดิษฐ์ขึ้นใหม่จากตำราท่ารำแม่บทใหญ่ การรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จนได้ท่ารำฉุยฉายทั้งดงาม มีรูปแบบการจัดแถวทั้งหมด 5 แถว เช่น แถววงกลมต่างระดับเพื่อเลียนแบบสัญลักษณ์พระราชลัญจกรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยยังคงยึดแนวความคิดจากปรมาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย (รติยา สุทธิธรรม, 2566) แม้ว่าจะมีการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชนครินทร์” เพื่อสะท้อนประวัติและบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการศึกษาอย่างเป็นระบบว่าอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ปรากฏในบทเพลง รวมถึงการนำอัตลักษณ์เหล่านั้นมาออกแบบและจัดสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อให้ทำหน้าที่สื่อสารเชิงสัญลักษณ์ในการ

ถ่ายทอดอัตลักษณ์องค์กร เนื่องจากงานออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงมักมุ่งเน้นความสวยงามตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย แต่ยังขาดการบูรณาการแนวคิดด้านอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน และยังไม่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ขององค์กรผ่านการแสดงนาฏศิลป์ไทยถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบในเชิงวิชาการ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “อุณรายราชนครินทร์” เพื่อพัฒน่องค์ความรู้ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและสื่อสารอัตลักษณ์องค์กร การสร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน และการสื่อสารคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะอุทิศการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด “อุณรายราชนครินทร์” ให้เป็นการแสดงอันทรงคุณค่าประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการบูรณาการศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทย การออกแบบ และการสื่อสารวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมคุณค่าของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทสังคมร่วมสมัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงอุณรายราชนครินทร์
2. เพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงอุณรายราชนครินทร์ เพื่อนำไปสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์ และทำการศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการศิลปะการออกแบบเพื่อการแสดง และการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเครื่องมือในการศึกษาความหมายและอัตลักษณ์ที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาการสื่อสารและถ่ายทอดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยพิจารณาองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ ได้แก่ รูปแบบ สี การออกแบบ และความหมายที่เชื่อมโยงกับบทเพลง “อุณรายราชนครินทร์” รวมถึงการวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และภาพลักษณ์องค์กรของมหาวิทยาลัยที่สะท้อนอยู่ในงานสร้างสรรค์ดังกล่าว

ขอบเขตด้านพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ขอบเขตด้านระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 10 คน

1. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ/หรือ

2. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 10 คน โดยต้องมีคุณสมบัติ คือ มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่มนี้ จะทำแบบประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ ในขั้นตอนการคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) และประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเพื่อนำมาใช้วัดและประเมินผลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 2 ชุด คือ

1) แบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2) แบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัย

- 1.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารอัตลักษณ์
- 1.2 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง
- 1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

2.1 พัฒนาแบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2.2 พัฒนาแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2.3 นำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ และแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนที่ 3 การยื่นพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากบุคลากรทางด้านนาฏศิลป์ นักแสดง และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากมนุษย์โดยตรง จึงต้องดำเนินการยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ขั้นตอนที่ 4 ให้กลุ่มเป้าหมายประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch)

ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายประเมินเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ จำนวน 3 แบบ เพื่อคัดเลือกแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุด สำหรับนำไปจัดสร้างเครื่องแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

เมื่อได้ผลการคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการประเมินในขั้นตอนที่ 4 จากนั้นจึงทำการจัดสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ขึ้นมา 1 ชุด เพื่อนำไปทดลองใช้ ปรับปรุง และทำการบันทึกวิถีทัศนทำรำประกอบเพลง โดยให้ผู้แสดงสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ได้จัดสร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายชมวิถีทัศน และประเมินเครื่องแต่งกายโดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ของเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

ขั้นตอนที่ 7 รวบรวมและวิเคราะห์ผลการวิจัย

รวบรวมผลที่ได้จากแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ในรูปแบบข้อมูลทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ที่ปรากฏในบทเพลงฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

การแสดงชุด “ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์” เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิยา สุทธิธรรม เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ผลงานชิ้นนี้ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้เป็นบทแสดงประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 ประจำปี พ.ศ. 2566 เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปีแห่งการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 20-21 กรกฎาคม พ.ศ. 2566

1.1 โครงสร้างเพลง

บทเพลงฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่

ท่อนที่ 1 ทำนองเพลงฉุยฉาย ใช้เปิดการแสดงด้วยความสง่างาม และอ่อนช้อย

ท่อนที่ 2 ทำนองเพลงแม่ศรี ใช้ในช่วงท่อนกลางของการแสดง เพิ่มความละมุนละไม และรำลึกพระกรุณาธิคุณในเชิงเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ผู้ทรงพระราชทานนาม “ราชชนกปริทัศน์” ให้แก่มหาวิทยาลัยฯ

ท่อนที่ 3 ทำนองเพลงเร็ว-เพลงลา เพื่อจบการแสดงอย่างสง่างาม ไม่มีบทร้อง ใช้การรำตามจังหวะดนตรีที่เร็วขึ้น เพื่อแสดงพลังและสง่าารมณ

เนื้อเพลง ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

(ร้องเพลงฉุยฉาย)

ฉุยฉายเอ๋ย	ช่างงามดนาฏศิลป์สารภี
วิชาการล้ำเลิศประเสริฐศรี	แสนโสภีเขียวเหลืองผ่องอำพัน
สัญลักษณ์พระราชลัญจกร	เกียรติกำจรพรเลิศประเสริฐสร (รับ)

งามนักร้อง	ราชนครินทร์ถิ่นเรียนรู้
นาฏศิลป์ดนตรีที่เชิดชู	ให้คงอยู่คู่เมืองฉะเชิงเทรา
ศิลปกรรมนำเด่นเน้นวินัย	ก้องเกริกไกรไทยล้ำเนา (รับ)

(ร้องแม่ศรี)

แม่ศรีเอ๋ย	แม่ศรีสารภี
รำฟ้อนละครดี	ให้มากมีดนตรีไทย
พื้นบ้านพื้นเมืองสวย	อ่อนระทวยยั่วยวนใจ
งามสดสีสดใส	ละครในละครนอก
รำลึกเอ๋ย	สมเด็จพระพี่นางฯ
พระองค์ผู้ทรงวาง	รากฐานทางการศึกษา
ครุศาสตร์อักษรศาสตร์	เปรียบดังปราชญ์ของประชา
องค์พระกัลยา	มีขวัญหล้าของไทยเอ๋ย

(ปีพาทย์ทำเพลงเร็ว-ลา)

1.2 อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชนครินทร์

- 1) “นาฏศิลป์สารภี” สื่อถึงสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

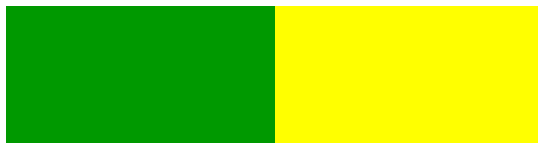

ภาพที่ 1 ดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่มา: คลังสมุนไพร, ม.ป.ป., <https://www.คลังสมุนไพร.com/16965177/สมุนไพรดอกสารภี>

- 2) “วิชาการล้ำเลิศ” สื่อความหมายที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศในศาสตร์และศิลป์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

- 3) “เขียวเหลืองผ่องอำพัน” กล่าวถึงสีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ คือ สีเขียว และ สีเหลือง

ภาพที่ 2 สีเขียวและสีเหลือง สีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป., https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

4) “สัญลักษณ์พระราชลัญจกร” สัญลักษณ์ประจำสถาบันราชภัฏทั่วประเทศไทย ซึ่งเป็นรูปพระราชลัญจกรประจำพระองค์ รัชกาลที่ 9 ตรากี่ใช้เป็นพระประทับกำกับพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ในต้นเอกสารสำคัญ ส่วนพระองค์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับราชการแผ่นดิน เป็นรูปพระที่นั่งอัฐทิศ ประกอบด้วยวงจักร กลางวงจักร มีอักษรเป็น อ หรือเลข ๙ รอบวงจักร มีรัศมีเปล่งออกโดยรอบเหนือจักรเป็นรูปเศวตฉัตรเจ็ดชั้นตั้งอยู่บนพระที่นั่งอัฐทิศ แปลความหมายว่า ทรงมีพระบรมเดชานุภาพในแผ่นดิน โดยที่วันบรมราชาภิเษกตามโบราณพระราชประเพณีได้เสด็จประทับเหนือพระที่นั่งอัฐทิศ เพื่อรับการถวายน้ำอภิเษกจากทิศทั้งแปด

ภาพที่ 3 พระราชลัญจกร ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป., https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

5) “ราชนครินทร์ถิ่นเรียนรู้” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์กล่าวยกย่องมหาวิทยาลัยราชนครินทร์ว่าเป็นสถาบันการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของท้องถิ่น

ภาพที่ 4 กิจกรรมอัญเชิญตราพระราชลัญจกรของนักศึกษาวิชาราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: ณัฐที่ ปิ่นทอง, ม.ป.ป., <http://banana.pinthong.com/>

6) “นาฏศิลป์ดนตรีที่เชิดชูให้คงอยู่คู่เมืองฉะเชิงเทรา” สื่อถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำ บำรุง ส่งเสริมนาฏศิลป์ และดนตรีให้คงอยู่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สะท้อนพันธกิจในการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น

7) “ศิลปกรรมนำเด่นเน้นวินัย” สื่อความหมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ยกย่องและ เชิดชูความเป็นศิลปกรรม คือให้มีความสุนทรีย์ควบคู่กับความมีวินัย สอดคล้องกับคุณสมบัติของนักศึกษาตามอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย คือ “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน”

8) “แม่ศรีเอย แม่ศรีสารภี” เป็นการเรียกขาน “แม่ศรี” ซึ่งเป็นตัวแทนของสตรีผู้มีความงามพร้อม ทั้งกาย วาจา ใจ เชื่อมกับคำว่า “สารภี” ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ซึ่งในบริบทนี้หมายถึง นักแสดง ผู้รำถวายราชนครินทร์ว่า “เป็นสตรีผู้งามพร้อมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์”

9) “รำฟ้อนละครดี ให้มากมีดนตรีไทย” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์ได้เน้นย้ำถึงคุณภาพและความเป็นเลิศ ของนาฏศิลป์และดนตรีไทย

10) “พื้นบ้านพื้นเมืองสวย อ่อนระทวยยั่วยวนใจ” ยกย่องความงามของภูมิทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา ว่ามีเสน่ห์ อ่อนช้อย และเย้ายวนใจในเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 5 ความงามของภูมิทัศน์ ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา: Check In Chill, 2566, <https://casadakeka.org/>

11) “งามสดสียสไส ละครในละครนอก” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์ได้ยกย่องศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ ประเภทละครในและละครนอก ซึ่งอาจหมายถึงละครชาตรี ศิลปะการแสดงประจำจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมา เก่าแก่ คู่กับวัดโสธรวรารามวรวิหาร เป็นการแสดงที่เปี่ยมด้วยความสดใส สร้างสรรค์ และทรงคุณค่า

ภาพที่ 6 การแสดงละครชาตรีแก่นวัดหลวงพ่อดำ โดย คณะประจวบเจริญศิลป์
ที่มา: ละครชาตรีคณะ “ประจวบเจริญศิลป์”, 2564,
<https://www.facebook.com/100063589869204/photos159/>

12) “รำลึกเออ สมเด็จพระพี่นางฯ” เป็นบทที่กล่าวรำลึกเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระพี่นางฯ ซึ่งในที่นี้หมายถึง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี

ภาพที่ 7 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี
ที่มา: Thairoyalfamily, 2568, <https://www.facebook.com/share/p/1BF4PhKnGq/>

13) “พระองค์ผู้ทรงวาง รากฐานทางการศึกษา” กล่าวถึงบทบาทสำคัญของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ที่ทรงพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทรงสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการศึกษาก่อประชาชนในประเทศไทย

14) “ครุศาสตร์อักษรศาสตร์ เปรียบดังปราชญ์ของประชา” ผู้ประพันธ์กล่าวยกย่องว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ว่าทรงเป็นผู้วางรากฐาน

ทางการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยเฉพาะการศึกษาด้านครุศาสตร์ (การผลิตครู) และอักษรศาสตร์ (ศาสตร์แห่งภาษาและวัฒนธรรม) ว่าเป็นรากฐานแห่งปัญญาของสังคม

15) “องค์พระกัลยา มิ่งขวัญหล้าของไทยเอย” ผู้ประพันธ์กล่าวเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ว่าทรงเป็นมิ่งขวัญของแผ่นดินไทย

จากเนื้อเพลงฉ่อยฉายราชชนครินทร์ ผู้วิจัยพบอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทั้งหมด 15 ประการ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์อย่างลึกซึ้งทั้งในเชิงสัญลักษณ์และคุณค่าเชิงสถาบัน โดยปรากฏผ่านภาพลักษณ์ภายนอก บทเพลงฉ่อยฉายราชชนครินทร์ จึงเป็นการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทั้งในด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรม และจิตวิญญาณแห่งการรับใช้ท้องถิ่น โดยสามารถวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ แบ่งเป็นมิติ ได้ดังนี้

1) มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ

1.1) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่เริ่มต้นจากการเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา” ในปี พ.ศ. 2479 ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของภารกิจในการผลิตครูเพื่อรับใช้ท้องถิ่น ก่อนจะพัฒนาสู่วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2535

1.2) ในปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา ได้รับพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” จากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ซึ่งเป็นเกียรติประวัติสูงสุดที่สถาบันการศึกษาหนึ่งพึงได้รับ อันสะท้อนถึงการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2) มิติทางสังคมและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีพันธกิจที่ชัดเจนในด้านการผลิตครู การพัฒนาท้องถิ่น และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม จึงปรากฏผ่านกิจกรรมทางการศึกษา ศิลปะการแสดง การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และบทบาทเป็นศูนย์กลางภูมิปัญญาชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งเป็นหัวใจของสถาบันทางการศึกษาที่รับใช้สังคม อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในมิตินี้สะท้อนผ่าน กิจกรรมทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบัณฑิตที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ความเข้าใจในชุมชน และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น สะท้อนถึงความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่ยึดโยงกับประชาชน ชุมชน และรากฐานทางวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นคง อันเป็นคุณค่าหลักที่หล่อหลอมภาพลักษณ์และจิตวิญญาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์สืบมาจนถึงปัจจุบัน

3) มิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร

3.1) สีประจำมหาวิทยาลัย “สีเขียว” แทนความเจริญงอกงามทางปัญญา และ “สีเหลือง” แทนคุณธรรมจริยธรรม

3.2) ตราสัญลักษณ์ตราพระราชลัญจกร รัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานไว้เพื่อให้เป็นเกียรติสูงสุดแก่สถาบันการศึกษา “ราชภัฏ” เป็นความภาคภูมิใจและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

3.3) ดอกสารภี เป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย สื่อถึงความอ่อนน้อม อ่อนโยน และมีกลิ่นหอม ที่ให้ความรู้สึกสงบ แผ่ด้วยคุณธรรม จริยธรรม

3.4) การประพฤติปฏิบัติของนักศึกษา “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน” ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ปลูกฝังในพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีวินัย เสียสละ ใฝ่หาความรู้ และอุทิศตนต่อส่วนรวมอยู่เสมอ

2. ผลของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์เหล่านั้น ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อใช้ประกอบการแสดง ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ โดยอาศัย ความประสงค์เดิมของผู้ประพันธ์และสร้างสรรค์การแสดงราชฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ว่า “ผู้แสดงแต่งกายแบบนางใน” ซึ่งมีความหมายถึง นางกำนัล นางข้าหลวง คือสตรีที่รับราชการในวังหรือถวายงานอยู่ฝ่ายใน ผู้วิจัยจึงตีความให้ “นางใน” ในความหมายของผู้ประพันธ์ คือ “นางละครในวัง”

จากนั้นผู้วิจัยทำการร่างแบบ (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ในรูปแบบของชุดยืนเครื่องนางละคร ที่แตกต่างกันในรายละเอียด ขึ้นมา 3 แบบ จากนั้นผู้วิจัยใช้แบบ ประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ประเมิน โดยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ และ/หรือ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน และ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือ ด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน เพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่เหมาะสมต่อการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนกปริทัศน์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ จำนวน 1 ชุด เพื่อผลิตเป็น ชุดที่ใช้งานได้จริง

ผลการประเมินพบว่า แบบร่างที่ 3 ได้รับคะแนนรวมสูงสุด จากกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 60 ของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ และร้อยละ 50 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เมื่อรวมคะแนน ทั้งหมดจากทั้งสองกลุ่ม จากคะแนนรวมสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 20 คะแนน แบบร่างที่ 3 ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือแบบร่างที่ 1 ได้คะแนนรวม 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30 และแบบร่างที่ 2 ได้คะแนนรวม 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 15 สะท้อนว่าแบบร่างนี้มีความเหมาะสมทั้งในด้านการสื่อสารอัตลักษณ์ ความงดงามทาง สุนทรียภาพ และมีศักยภาพในการนำไปผลิตและใช้งานจริงในบริบทของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ด้วยผลการวิเคราะห์ทางสถิติ จึงสนับสนุนการคัดเลือกแบบร่างที่ 3 เป็นต้นแบบในการผลิตเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการ ผสานอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์เข้ากับความงามของนาฏศิลป์ไทยชั้นสูง ผ่านการเลือกใช้สีราภรณ์ การออกแบบทรงผม พัสตราภรณ์ และถนิมพิมาภรณ์อย่างมีความหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 8 แบบร่าง (Sketch) ที่ได้รับคัดเลือก

ที่มา: พีรณัฐ ทรงเกตุกุล, 2567

1. ศิราภรณ์และการตกแต่งทรงผม ใช้ริตเกล้ายอตัวร่วมกับกรเจียกจร ครอบท้ายซ่อง เป็นเครื่องประดับที่สื่อถึงฐานะของตัวละครใน ระดับนางในชั้นสูงตามจารีตนาฏศิลป์ไทย ทัดดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ห้อยอุบะ 3 ขาย เพิ่มความอ่อนช้อยให้กับรูปทรงศีรษะ ทรงผมเสกกลางแหวกหน้ามาน รวบปล่อยหางม้าที่ท้ายทอย แล้วครอบด้วยท้ายซ่อง

2. พัสตราภรณ์ ใช้ผ้าไหมสีเขียวปักดินทอง เดินขอบด้วยดินทอง ซับในด้วยผ้าไหมสีเหลือง นุ่งผ้านุ่งจีบ นางหน้าซกขายพก ผ้ายาลนออกอย่างโทนสีเขียว ลายกุดั่นประจำยาม ซึ่งเป็นผ้าประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ถิ่นพิมพาภรณ์ ใช้กรองคอแบบปักกริ่งด้วยโลหะประดับพลอย สวมสร้อยทับทรวง คาดเข็มขัดพร้อมหัวเข็มขัด สวมสังวาล ใส่กำไลข้อมือทั้งสองข้างพร้อมสร้อยข้อมดอกแก้วกัลยา ซึ่งเป็นดอกไม้ในจินตนาการที่สร้างขึ้นเพื่อแทนพระองค์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี

3. ผลของการศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์ จากแบบร่าง (Sketch) ที่ 3 ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและถูกเลือกให้เป็นต้นแบบสำหรับผลิตชุดแสดงจริง จากนั้นผู้วิจัยนำชุดที่สร้างสรรค์ไปทดลองใช้ และปรับปรุงก่อนที่จะให้นักแสดงสวมใส่เพื่อซักซ้อมและแสดงจริง พร้อมทำการบันทึกวีดิทัศน์การแสดง ฉุยฉายราชนครินทร์ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการประเมินผลด้านประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายกับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ/หรือบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 10 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

รายการประเมิน	ผล
1. เครื่องประดับศีรษะสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
2. ดอกไม้ทัดหูและอุบะสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
3. ลวดลายสไบสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
4. สีของสไบสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
5. ลวดลายของกรองคอสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
6. สีของกรองคอสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
7. ลวดลายของผ้านุ่งสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
8. สีของผ้านุ่งสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
9. เครื่องประดับต่าง ๆ อาทิ สร้อย สังกวาล กำไล เข็มขัด และหัวเข็มขัด สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
10. สามารถนำองค์ประกอบที่ปรากฏในเนื้อเพลงมาฉุยฉายราชชนครินทร์มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายได้ครบถ้วนและเหมาะสม	ดีมาก
11. ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสมต่อรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย	ดีมาก
12. ภาพรวมของเครื่องแต่งกายสามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก

จากตารางสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์” พบว่า ผลการประเมินจำนวน 9 รายการ จากทั้งหมด 12 รายการ ได้แก่ ดอกไม้ทัดหูและอุบะ ลวดลายสไบ สีของสไบ ลวดลายของผ้านุ่ง สีของผ้านุ่ง เครื่องประดับต่าง ๆ อาทิ สร้อย สังกวาล กำไล เข็มขัด และหัวเข็มขัด สามารถนำองค์ประกอบที่ปรากฏในเนื้อเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายได้ครบถ้วนและเหมาะสม ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสมต่อรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ภาพรวมของเครื่องแต่งกายสามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 75 และมีจำนวน 3 รายการ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25 ได้แก่

เครื่องประดับศีรษะ ลวดลายของกรองคอ และสีของกรองคอ สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงนุญฉายราชนครินทร์ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม สามารถนำแนวคิดด้านนาฏศิลป์ไทยมาบูรณาการร่วมกับอัตลักษณ์องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านสุนทรียภาพ ความกลมกลืนขององค์ประกอบ และความหมายเชิงสัญลักษณ์ โดยเฉพาะการเลือกใช้สี ลวดลาย และเครื่องประดับที่สะท้อนภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเด่นชัด ส่งผลให้ผู้ชมเกิดการรับรู้ถึงคุณค่า ความสง่างาม และความภาคภูมิใจในสถาบัน นอกจากนี้ ภาพรวมของเครื่องแต่งกายยังมีความเหมาะสมกับรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย สามารถนำไปใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กรและการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 9 เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด นุญฉายราชนครินทร์
ที่มา: พีรณัฐ ทรงเกตุกุล, 2567

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “นุญฉายราชนครินทร์” ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยผ่านบทเพลง “นุญฉายราชนครินทร์”

ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อแรก พบว่าบทเพลง นุญฉายราชนครินทร์ เป็นเครื่องมือเชิงสัญลักษณ์ที่ทรงพลังในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บทเพลงดังกล่าวถือเป็นชิ้นงานวรรณศิลป์ที่สื่อถึงประวัติของมหาวิทยาลัย พันธกิจ และจิตวิญญาณของมหาวิทยาลัยได้อย่างชัดเจน โดยมีการกล่าวถึงความเป็นมา สีและดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ไปจนถึงการเกิดพระเกียรติพระบรมวงศานุวงศ์ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย อัตลักษณ์ที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลงจึงมีทั้งมิติทางวัตถุและคุณค่าทางนามธรรม การวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านบทเพลงนุญฉายราชนครินทร์จึงเป็นพื้นฐานขั้นตอนสำคัญขั้นตอนแรกสำหรับการออกแบบเครื่อง

แต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่จะสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างลึกซึ้งและมีความหมาย สอดคล้องกับกนกพร เล็งศรี (2557) ทำการศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์อีสานในเพลง ลูกทุ่งของไผ่ พงศธร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชาวอีสานที่มีการปรับเปลี่ยนตามยุคตามสมัย ตามวิถีการผลิตและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อัตลักษณ์อีสานจึงเป็นอัตลักษณ์ที่มีพลวัตและปรับตัวไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตอันทำให้วัฒนธรรมและชุมชนของชาวอีสานเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น และยังแสดงถึงการต่อสู้กับอคติและการถูกทำให้ด้อยกว่าในสายตาของคนบางส่วน ในสังคม สะท้อนให้เห็นว่าบทเพลงสามารถถูกใช้เป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างและถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม การใช้บทเพลงเป็นสื่อสะท้อนคุณค่า ความเชื่อ วิถีชีวิต และตัวตนของกลุ่มคนหรือองค์กรในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ่านบทเพลงเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบเครื่องแต่งกายและองค์ประกอบการแสดงที่สามารถสื่อสารอัตลักษณ์องค์กรได้อย่างมีความหมายและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์

2. การออกแบบเครื่องแต่งกายบนฐานของอัตลักษณ์

จากข้อมูลอัตลักษณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อเพลงฉุยฉายราชนครินทร์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบร่างเครื่องแต่งกายจำนวน 3 แบบ โดยอาศัยองค์ความรู้ทางศิลปะการออกแบบควบคู่กับหลักการความงามและสุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย เครื่องแต่งกายทั้ง 3 ชุดถูกออกแบบให้มีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน เช่น การใช้สีเขียวและเหลืองในการเลือกผ้าและองค์ประกอบตกแต่ง การสื่อถึงดอกสารภีผ่านลวดลายผ้า การเลือกใช้สิริภรณ์ ลักษณะเกี่ยวหรือรัดเกล้า ที่มีความเชื่อมโยงกับพระอิสริยยศของผู้พระราชทานนาม และการนุ่งห่มฉัตรพิมพารณ์ตามความงามแบบจาริตนาฏศิลป์ไทยโบราณ สอดคล้องกับ Yufei Kong (2567) ทำการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และศิลปะเครื่องแต่งกายในละครหุ่นกระบอกผ้าพื้นถิ่นหมิ่นหนาน เพื่อการออกแบบ นิทรรศการดิจิทัลชุด “พัสดารณ์หุ่นกระบอกผ้า” การวิจัยแสดงให้เห็นถึงคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของเครื่องแต่งกายหุ่นกระบอกผ้า ผ่านการวิเคราะห์ลวดลาย สี สัน และรูปร่างของเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม องค์ประกอบเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงบทบาทในด้านสุนทรียภาพเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การออกแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงหุ่นกระบอกผ้า ผสมผสานสัญลักษณ์กราฟิกแบบดั้งเดิม เช่น ดอกโบตั๋น มังกรและนกฟีนิกซ์ ลายเมฆ เป็นต้น การเลือกรูปแบบที่แตกต่าง กันสะท้อนถึงเอกลักษณ์ บุคลิกภาพ และสถานะทางสังคมที่แตกต่างกันของตัวละคร เช่น ลายมังกรเป็นสัญลักษณ์ของ อำนาจจักรวรรดิ ลายดอกโบตั๋นแสดงถึงความมั่งคั่งและความเจริญรุ่งเรือง การเลือกและจับคู่สีไม่เพียงสะท้อนสถานะ ของตัวละครเท่านั้น แต่ยังสื่อความหมายแฝงทางอารมณ์และวัฒนธรรมของละครผ่านภาษาภาพ ที่แสดงให้เห็นว่าเครื่อง แต่งกายมิได้ทำหน้าที่เพียงสร้างความสวยงามทางการแสดงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงสัญลักษณ์ (symbolic communication) ที่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ คุณค่าทางวัฒนธรรม และสถานะเชิงความหมายผ่านองค์ประกอบทาง ทัศนศิลป์ได้อย่างลึกซึ้ง สะท้อนถึงบริบทของเครื่องแต่งกายในฐานะภาษาทางวัฒนธรรม ที่สามารถถ่ายทอดความหมาย อัตลักษณ์ และคุณค่าทางสังคมผ่านองค์ประกอบด้านการออกแบบได้ อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดเดียวกันว่า การออกแบบ เครื่องแต่งกายทางการแสดงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างสุนทรียศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และความหมาย เชิงสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดพลังในการสื่อสารที่ลึกซึ้งมากกว่าความงามภายนอกเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการประเมินแบบร่างและประสิทธิภาพของการสื่อสาร เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือในเชิงสถิติมากยิ่งขึ้น
2. สามารถศึกษาผลกระทบเชิงภาพลักษณ์ขององค์กรหลังการใช้งานจริง เช่น ความประทับใจของผู้ชม หรือการรับรู้ในสื่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เสนอให้มีการจัดนิทรรศการหรือนำเสนอผลงานต่อสาธารณะเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยและเป็นต้นแบบให้แก่สถาบันการศึกษาอื่น
2. ควรนำบทเพลงและการแสดงอุบายราชชนกไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย การพัฒนาท้องถิ่น นาฏศิลป์ไทย และศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความภาคภูมิใจ และความเข้าใจในอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุบายราชชนกปริทัศน์” ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะบูรณาการระหว่างนาฏศิลป์ไทย การออกแบบศิลปกรรม และแนวคิดด้านอัตลักษณ์องค์กร โดยชี้ให้เห็นว่า “เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง” มิได้ทำหน้าที่เพียงสร้างความงดงามเชิงสุนทรีย์ แต่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงสัญลักษณ์ (symbolic communication) ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของสถาบันได้อย่างเป็นระบบและมีความหมาย งานวิจัยได้พัฒนาแนวทางการวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ มิติทางสังคมและวัฒนธรรม และมิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร ก่อนนำองค์ประกอบดังกล่าวมาสังเคราะห์สู่กระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายเชิงความหมายที่เชื่อมโยงกับบริบทของสถาบันอย่างชัดเจน

ผลการศึกษาสะท้อนว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายที่ยึดโยงกับรากฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์องค์กร สามารถสื่อสารภาพลักษณ์และคุณค่าของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับดีมาก อีกทั้งยังแสดงให้เห็นศักยภาพของนาฏศิลป์ไทยในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ในการดำรง สร้างการรับรู้ และเสริมสร้างอัตลักษณ์สถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทร่วมสมัยได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร เล็งศรี. (2557). **อัตลักษณ์อีสานในเพลงลูกทุ่งของไผ่ พงศธร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คลังสมุนไพร. (ม.ป.ป.). **ดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์** [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2567. จาก <https://www.คลังสมุนไพร.com/16965177/สมุนไพรดอกสารภี>
- ณัฐทิ ปิ่นทอง. (ม.ป.ป.). **กิจกรรมอัญเชิญตราพระราชลัญจกรของนักศึกษาราชภัฏราชชนกปริทัศน์** [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2567. จาก <http://banana.pinthong.com/>

พินิจ ทรนกุล. (2567). การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย
เพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “อุฎการาชนครินทร์” (รายงานผลการวิจัย). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชนครินทร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (ม.ป.ป.). ประวัติ มร.ราชนครินทร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2566. จาก
<https://www.rru.ac.th/index.php/about/>

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (ม.ป.ป.). ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22
เมษายน 2567. จาก https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

รติยา สุทธิธรรม. (2566). การสร้างสรรค์การแสดงชุด อุฎการาชนครินทร์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
ประจำปี 2566 ครอบคลุม 50 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (หน้า 272-276). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์.

ละครชาตรีคณะ “ประจวบเจริญศิลป์”. (2564). การแสดงละครชาตรีแก้บนวัดหลวงพ่โสธร โดย คณะประจวบ
เจริญศิลป์ [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2567. จาก
<https://www.facebook.com/100063589869204/photos159/>

Check In Chill. (2566). เทียวฉะเชิงเทรา 2566 วัดโสธรวรารามวรวิหาร [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม
2568. จาก <https://casadakeka.org/>

Thairoyalfamily. (2568). สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์
บดินทรเชษฐภคินี [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2568. จาก
<https://www.facebook.com/share/p/1BF4PhKnGq/>

Yufei Kong. (2567). อัตลักษณ์และศิลปะเครื่องแต่งกายในละครหุ่นกระบอกผ้าพื้นี่หมิ่นหนาน เพื่อการออกแบบ
นิทรรศการดิจิทัลชุด “พัสดราภรณ์หุ่นกระบอกผ้า”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์
(ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม). มหาวิทยาลัยบูรพา.